

4

Com prevenir i corregir alguns problemes de comportament del gos de protecció de ramat

Déborah Temple, Gabriel Lampreave, Mathieu Mauriès,
Marta Amat, Xavier Manteca

CAWEC

COMPANION ANIMAL
WELFARE
EDUCATION CENTRE

FAWEC

FARM ANIMAL
WELFARE
EDUCATION CENTRE

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Amb la col·laboració molt valuosa de:
Josep Serra, Nicolas Espinós, Dirk, Jordi Lagua, Alain et Raymonde Domini

Projecte finançat a través de la operació 01.02.01 de Transferència Tecnològica del
Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2014-2020.

Com prevenir i corregir alguns problemes de comportament del gos de protecció de ramat

4

Els problemes de comportaments en gossos de protecció poden ser una font de mal de caps i preocupacions pels ramaders. Ser informats d'aquests possibles problemes permet prevenir al màxim la seva aparició. Aquests problemes de comportaments poden classificar-se en dos grans tipus:

1) Els comportaments considerats com a normals per un gos de protecció però que poden ser una molèstia per al ramader o pels veïns.

Per exemple, és normal per un gos de protecció patricular per vigilar si hi ha algun depredador. Però aquesta conducta pot ser molt problemàtica tant pel benestar del gos (proximitat a les carreteres) com per algunes persones. Un altre exemple és el bordar del gos, especialment durant les nits. El bordar és un comportament normal de protecció on el gos avisa de la seva presència als intrusos. Veurem que és important tenir en compte que aquests comportaments poden aparèixer amb molta probabilitat en un gos de protecció. Hi ha mesures per minimitzar l'aparició d'aquests comportaments però, en general, no es podran eliminar. Això és degut a que són part del comportament normal del gos de protecció. La selecció genètica pel criador és especialment important per tal que aquests comportaments no apareixin en excés quan el gos és adult.

2) Els comportaments que no son normals. Aquests tipus de comportaments no haurien d'aparèixer en un gos de protecció.

L'agressivitat cap a les persones o la persecució d'ovelles son exemples de comportaments que no haurien d'aparèixer en un gos adult. Molts d'aquests problemes tenen a veure amb una mala socialització del cadell i amb l'educació del gos durant els primers mesos. Amb dedicació i paciència és possible corregir alguns d'aquests problemes sabent que quan més aviat és fan les pautes de correcció, més efectiva serà la teràpia. Per descomptat, és molt millor prevenir aquests problemes que curar-los.

A continuació explicarem quines poden ser les causes principals dels problemes de comportament més freqüents dels gossos de protecció de ramat i esmentarem algunes pautes per solucionar o minimitzar el problema.

El gos no es queda amb el ramat

Un gos de protecció correctament socialitzat amb el ramat el protegirà. Els gossos de protecció fan part de la seva feina de protecció patrullant per un perímetre. Aprofiten moments on saben que les ovelles estan protegides i no tenen risc de ser atacades per anar a patricular cap a zones més allunyades del ramat. Durant aquestes patrulles, el gos marca el seu territori en front a possibles depredadors salvatges i altres gossos. Alguns gossos de protecció tenen un perímetre més ampli que altres i poden arribar a fer quilòmetres, especialment en moments on el gos sap que el bestiar està protegit.

És important diferenciar aquest tipus de conducta d'exploració i vigilància o "patrulla" amb la conducta de fugir amb finalitat reproductiva, que és la que poden mostrar les gosses o gossos no castrats cercant una parella. Un gos / una gossa castrada seguirà tenint un comportament de patrulla.

També és important assegurar-se que el gos no té gana i menja bé. Un gos amb gana anirà a buscar el menjar, fins i tot a llocs allunyats del ramat, i pot arribar a molestar a la gent i altres ramats. Si la gent li comença a donar menjar, seguirà a les persones que li donen menjar.

Tanmateix, és important conscienciar a la gent de no donar de menjar o cap premi a un gos de protecció. Això crearia uns hàbits i una dependència del gos cap a la gent dificultant la feina d'educació realitzada pel ramader.

Finalment, si el gos ha de passar períodes llargs sol amb el ramat aconsellem fortament tenir més d'un gos de protecció. El gos és un animal sociable que necessita interaccions amb altres gossos. La presència d'un altre gos, especialment durant les estives, reforçarà el lligam dels gossos amb el bestiar i reduirà el risc d'escapades per manca d'interaccions socials.

El comportament de patrulla és normal. Però és important que el gos ho faci de manera controlada i per aconseguir-ho cal fer el següent:

- Quan el gos és cadell, ensenyar-li els límits del seu territori. Això es fa inicialment amb **el gos lligat amb una corretja, un cop al dia**.
- Quan el gos és cadell, ensenyar-li a **no saltar balles**. El gos ha de mantenir sempre les 4 potes al terra.
- Quan el gos no està supervisat pel pastor i en àrees on les "exploracions" del gos poden molestar (a prop de carreteres, a prop de pobles, a prop d'altres granges, etc.) **tancar el perímetre**.

Quan el gos és cadell, és útil ensenyar-li els límits del seu territori passejant-lo lligat amb una corretja. Foto de Mathieu Mauriès del Hogan des Vents

El gos s'apropa massa a les carreteres

Durant les seves patrulles (veure abans) el gos té el ris d'apropar-se massa a les carreteres i provocar un accident o ser atropellat.

Quan el gos no està supervisat pel ramader, és imprescindible que estigui en una **zona tancada i hagi après a no saltar les balles des de que és cadell**.

Contràriament al gos d'atura, el gos de protecció respon difícilment a ordres. Per tant, és molt difícil ensenyar-li a apartar-se de la carretera en un moment donat.

Quan el gos acompanya el bestiar a una pastura a prop de la carretera és convenient acompanyar el gos i tenir-lo lligat.

Si el gos s'ha de quedar amb el bestiar a una pastura a prop d'una carretera, ha de quedar-se a dins del tancat elèctric amb les ovelles i haver après a no saltar el tancat.

El gos molesta al seu ramat

El gos de protecció ha d'aprendre, des de ben petit, com comportar-se amb el ramat, siguin ovelles, cabres, aus, o altres animals petits. El cadell de protecció aprèn com interaccionar amb el ramat **imitant la seva mare i guiat pel ramader**. Si el cadell juga excessivament o massa brutalment amb una ovella i fins i tot la persegueix li hem de fer parar immediatament aquesta conducta amb un simple "no" o un

grunyit.. Quan el cadell deixa de fer la conducta, l'hem de felicitar de seguida. El cadell juga i no sap els límits del seu joc i de la seva força. Li hem d'ensenyar, amb paciència, les conductes adequades i les conductes que no pot fer. És fonamental no deixar que un gos jove s'acostumi a reproduir un comportament indesitjable cap al ramat encara que això suposi treure el gos temporalment del seu ramat.

Aconsellem no deixar mai un gos jove amb xais o ovelles parint sense la supervisió del ramader. El ramader ha d'ensenyar al cadell el que pot fer (per exemple, llepar les cries o menjar la placenta) i el que no pot fer (per exemple, no pot jugar excessivament amb els xais; no pot perseguir-los i no pot interferir en el vincle mare-xai). El fet de poder tenir dos cadells creixent i jugant junts reduirà el risc que juguin de manera excessiva amb els xais o altres animals febles.

Faal, cadell de protecció que ha après a ser tranquil i dolç amb animals més petits com les gallines. Foto de Mathieu Mauriès del Hogan des Vents

El gos és agressiu cap a les persones

Tenir un gos de protecció potencialment agressiu cap a les persones és perillós i totalment insostenible, especialment en zones transitades per excursionistes o properes a pobles. A més a més de ser una preocupació constant pel ramader és, sovint, un problema que origina conflictes amb repercussions legals.

L'agressivitat per por és una des les causes més freqüents dels atacs de gossos de protecció cap a persones. Per evitar aquest tipus d'agressions, és imprescindible socialitzar molt bé el cadell amb les persones, especialment els nens. Aquesta socialització es farà entre les 4 i les 12 setmanes d'edat del cadell (veure l'apartat sobre socialització amb les persones).

Una bona socialització del cadell, futur gos de protecció, amb les persones, altres gossos i un ambient variat NO reduirà el lligam que el gos té amb el bestiar, sinó tot el contrari.

A part de ser bon gos de protecció, el gos haurà de ser tranquil, molt pacient amb les persones i fins i tot haurà d'aprendre a controlar-se amb persones mal educades.

El gos borda massa

El bordar és una característica innata del gos de protecció, que borda per avisar de la seva presència i protegir el ramat. Però aquesta conducta pot ser molesta pels veïns i sovint és una font de conflictes.

És inevitable que un gos de protecció bordi quan hi ha amenaces. Aquesta conducta, per tant, s'intensifica molt durant les nits.

Si el maneig del bestiar i les instal·lacions ho permeten, el gos es pot quedar tancat dins la nau amb el bestiar durant les nits. D'aquesta manera es reduirà molt el bordar, doncs el gos sent el seu ramat més protegit i no serà tant reactiu.

Aconsellem que el cadell provingui de línies de treball seleccionades per bordar menys.

Si el gos borda excessivament en moments on no hi ha motiu per bordar (és a dir, quan no hi ha senyals d'amenaça o de depredadors), és possible que bordi per demanar atenció. Aquesta conducta s'haurà de corregir immediatament. És útil que, quan el gos és un cadell, aprengui a parar de bordar quan li demanem i el tranquil·litzem. Hem de considerar que durant el primer any els gossos joves borden molt més que els adults i que cal que es tranquil·litzin davant de les situacions novedoses (soroll, olor, persones, etc.).

El gos és agressiu cap als altres gossos a les hores de menjar

Quan un recurs és molt valuós per un gos, aquest pot mostrar-se agressiu per protegir-lo. **Això no és agressivitat per dominància, sinó agressivitat per protecció de recursos.** Això pot passar, per exemple, a les hores de menjar. Per evitar aquesta situació, recomanem donar el menjar en quantitat suficient per tots

els gossos presents. Si el maneig ho permet, és convenient donar menjar dos cops al dia. Els gossos han d'entendre que el pinso no és un recurs valuós. A cada menjada, ha de quedar pinso als plats o al terra. Els plats han d'estar suficientment separats entre gossos. En estives, les tolves han d'estar sempre plenes de pinso sec.